

אֶזְרָא

כ"ג, א' סיון רצ"ו

פְּרָשַׁת נֶעְמָן

לְעֵלְמֵנוּ שְׂפָתַי

תּוֹרָה מְתוּרָה יְסוּרִים

ספר הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א שפיל למודו בא לו ביגיעה גדולה. כי בתחלה היה לומד משניות, ולא היה מבין למודו. והיה בוכה הרבה לפני השם יתברך שיאיר עיניו. והיה בוכה ובוכה כל כך עד שזכה שיוכל ללמד משניות. וכן אחר כך, למד שאר ספרים ולא היה מבין גם כן, והיה בוכה ובוכה גם כן הרבה מאד עד שזכה להבין. וכן בלמוד זהר וכתבי האר"י זכרוננו לברכה היה בוכה גם כן הרבה עד שזכה להבין. ואמר: שבתחלה בכל ספר וספר שלמד, לא היה מבין, והיה קשה לו הרבה ולא היה יכול לעמוד על פשוטן של דברים, והיה לו יסורים גדולים מזה והיה למודו ביגיעה גדולה, ואף על פי כן למד הרבה מאד. כי היה מחזק עצמו מאד והכל זכה על ידי תפלתו ובקיתו פנ"ל (ספר 'שבחי מוהר"ן' אות ח).

דרכה של תורה

על הפסוק (במדבר ז יח): 'ביום השני הקריב נתנאל בן צוער נשיא יששכר', פרש רבנו האור החיים הקדוש שיש כאן רמז למעלת התורה שנקנית על ידי יסורים: הקדים הזכרת שמו לזכרון הנשיאות, לעשות לו גדר המעלה גם בלא חשיבות הנשיאות, מה שאין כן כל שאר הנשיאים שהקדים זכרון הנשיאות לשמם, ובשמו הזכיר זכרון התורה ואמצעות קנינה, זכרון התורה 'נתנאל' נתן אל, על דרך אמרו (משלי ד ב) לקח טוב נתתי לכם, אמצעות קנינה בן צוער שאין התורה נקנית אלא על ידי יסורים, כך היא דרכה של תורה (גיטין נו). אדם כי ימות באהל, ואולי כי לצד זה גם כן הקדים זכרון שמו לומר כי לצד המפעל הרשום בשמו שהיה בו זכה להיות נשיא לבני יששכר יודעי בינה לעתים.

(ספר ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

גם הרה"ק רבי דוד פורקס זיע"א ראה את החזן מוסלב ז"ל כשהיה מנגן את הודוים. אמר: רבוננו של עולם, לו לא היו חוטאים עם ישראל, אפוא היית לוקח אצו זיעסן אשמנו' [כזה 'אשמנו' מתוקן] ('בית אברהם' יוה"כ).

על מנהג העולם לומר את הודוי בנעימה ובשיר

"מעולם תמהתי שאומרים הודוי ביום הצום בנעימת קול נעים מאד, ובלי ספק הנעימה היא במקלה לנו, והלא הודוי צריכים לומר בבכי ותחנונים, שמתנודה על חטאינו ופשעינו שטעשה" - במלים אלו תוהה הגאון רבי שמעון סופר מערלוי זיע"א, בנו של הכתב סופר, בתוך ספרו 'שיר מעון' אותו צרף לספר 'תורת משה' של זקנו החתם סופר, על מנהג העולם לומר את הודוי בנעימה ובשיר, בעוד שהיה ראוי לומר זאת בבכי ובתחנונים.

ועל כך הוא מתרץ, שהודוי הוא מצות עשה, וכפי שפסק הרמב"ם בתחלת הלכות תשובה (פ"א ה"א): "כל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן בין בודון בין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתנדות לפני האל ברוח הוא שנקאמר (במדבר ה ו-ז) 'איש או אשה כי יעשו [מכל חטאת האדם למעל מעל בה' ואשמה הנפש ההוא] והתודו את חטאתם אשר עשו' זה ודוי דברים, ודוי זה מצות עשה, כיצד מתנדוין אומר: אגא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך ועשיתי כך וכך והרי נחמתי ובשתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה, וזהו עקרו של ודוי, וכל המרבה להתנדות ומאריך בענין זה הרי זה משבח". היות והודוי הוא מצות עשה בפני עצמו, כמו שכתוב בפרשת השבוע על חובת הודוי, אם כן המצוה צריכה להעשות בשמחה, ולכן אנו מנעימים בשמחה ואומרים את הודוי בקול נעים לכבוד המצוה.

הודוי בנעימת קול

רבנו הבעל שם טוב הקדוש זיע"א הגיע לעיר אחת לפני ראש השנה ושאל את בני העיר: מה מנהגו של החזן שלהם בשעת תפלתו בימים הנוראים? אמרו לו בני העיר: החזן שלנו נוהג להגיד את הודוי 'על חטא' בנגון של ששון ושמחה. שמע זאת הבעל שם טוב ובקש להביא לפניו את החזן ושאלו לטעמו של דבר. הסביר לו החזן את הענין הזה במשל: בארמון המלוכה היה עבד שתפקידו היה לדאג לנקיון הפללי בארמון ובחצר, ובשעה שהיה מנקה את חצר המלכות מכל הזקמה והשופכין, היה רגיל לשמח מאד, ואף היה משורר ומזמר.

פעם אחת עבר שם המלך ושאלו: מפני מה אתה מזמר בשעה שאתה עסוק במלאכה בזויה זו? נענה העבד ואמר: שמח אני על כך שזכיתי להיות מקרב למלך וכבוד גדול הוא לי להיות האחראי על הנקיון בארמונו, וכשבח והודאה על כך שזוכה אני לעשות נחת רוח למלך שאני כה אוהבו, רגיל אני לשיר ולעלו. לא סים החזן את הנמשל, אך הכל הבינו, שהגם שאמירת הודוי היא למעשה פנוי הוהמה והלכלוך, שהרי מתנדים על החטאים והעברות, עדן יש לנו לשמח על שזוכים אנו לכך. נענה הבעל שם טוב ואמר לו: אם בכונה זו אתה מתפלל, הלאי ויהיה חלקי עמך ('סיפורי בעש"ט' ח"א עמוד רסא).

'אזע זיעסן אשמנו'

ועוד שני ספורים, בדומה לזה, היה מספר הרה"ק רבי אברהם מסלונים זיע"א: הבעל שם טוב הקדוש זיע"א שאל פעם לאחד מגדל מעלת אביו, כי ראה אותו בעולם העליון במדרגה גבוהה ומאיר מאד. והשיב לו, שהיה שליח צבור בימים נוראים, ובעת שהיה אומר הודוים בבית הכנסת היה מנגן בנגוני שמחה.

חידון אֶזְרָא - נושא פרסים היכן מצאנו בפרשתנו בפסוק אחד ארבע מלים רצופות מאותו השרש?

פתרון החידה - פרשת תצוה:

ש. מהן שלוש העבודות בפרשה זו שהיו נעשות "בין הערבים"?
ת. שלוש עבודות שהיו צריכות להיעשות "בין הערבים": הן: קרבן התמיד השני (שמות כט, לט), הדלקת המנורה ושריפת הקטורת (ל, ח).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת תצוה:
ה' יוסי בלויא מבית שמש.

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו א"ה בגליונות הבאים

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה א"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".
את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81
או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.
בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

